

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

Postoje veřejnosti před senátními volbami

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2010, v10-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost - projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>30. 8. - 6. 9. 2010</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1024</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.43, PV.26a, PV.27a, PV.45, PV.44</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>11. října 2010</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

Součástí zářijového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění byla také zjištění týkající se blížících se senátních voleb.

Tabulka 1: Konají se ve vašem volebním obvodu senátní volby? (v %)¹

	10/1998	9/2000	10/2000	9/2002	10/2002	10/2006	09/2010
Ano	22	23	24	21	36	26	17
Není si jist	62	54	58	47	24	46	60
Ne	16	23	18	32	40	28	23
Celkem	100	100	100	100	100	100	100

Pozn.: V tabulce jsou uvedeny odpovědi za respondenty osmnáctileté a starší, tedy ty, kteří budou mít v době konání voleb volební právo.

Necelá pětina oslovených občanů si byla vědoma, že se v jejich volebním obvodu budou konat senátní volby. Převážná většina (60 %) si pak nebyla jista. Téměř čtvrtina respondentů se domnívala, že v jejich volebním okrsku senátní volby tento rok nebudou (viz tabulku 1). Dotázaným, kteří konání senátních voleb nevyloučili, byly položena

¹ Znění otázky: „Na konci října se budou v těch volebních obvodech, kde končí senátorům funkční období, konat volby do Senátu. Budou se konat volby i ve Vašem volebním okrsku? Ano, nejste si jist, ne.“

otázka, zda by se těchto voleb zúčastnili. Senátních voleb by se rozhodně zúčastnilo 23 % a spíše zúčastnilo 28 % dotázaných. Spíše resp. rozhodně by nešlo volit 18 resp. 19 % účastníků výzkumu (viz tabulku 2). Povědomí o konání voleb do horní komory parlamentu měli častěji lidé starší pětáctičetřiceti let a lidé s vysokoškolským vzděláním. Ochotu jít k volbám vyjadřovali častěji lidé se subjektivně hodnocenou dobrou životní úrovní, vysokoškolským vzděláním a starší šedesáti let.

Tabulka 2: Deklarovaná účast v senátních volbách (v %)²

	9/96	10/96	9/98	10/98	09/00	10/00	9/02	10/02	10/06	9/10
Rozhodně ano	28	30	24	20	17	18	24	24	22	23
Spíše ano	29	27	29	26	30	28	30	32	27	28
Spíše ne	10	9	17	13	13	15	14	17	19	18
Rozhodně ne	19	24	15	25	26	24	18	16	18	19
Neví	14	10	15	16	14	15	14	11	14	12
Celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Pozn.: V tabulce jsou uvedeny odpovědi za respondenty osmnáctileté a starší, tedy ty, kteří budou mít v době konání voleb volební právo.

Obecně platí, že skutečná volební účast bývá nižší než ta zjištěná v předvolebních sociologických výzkumech.³ Senátní volby tvoří v tomto ohledu určitou výjimku především proto, že se nekonají na celém území České republiky najednou. Pro věrnější zachycení plánované volební účasti by bylo nutné provést zacílený výzkum pouze v oblastech, kde senátní volby proběhnou. V šetření, které je reprezentativní pro celou Českou republiku, na otázku o volební účasti odpovídají i lidé, kteří se sice domnívají, že se v jejich obvodu senátní volby konají, ale být tak tomu nemusí. Volební účast u senátních voleb navíc značně ovlivňuje skutečnost, zda jsou či nejsou spojeny s dalšími volbami. Informativní srovnání skutečné a deklarované volební účasti v senátních volbách přináší tabulka 3.

Tabulka 3: Porovnání deklarované a skutečné účasti v senátních volbách (v %)

	10/1996	10/1998	10/2000	10/2002	10/2006
Deklarovaná účast					
- rozhodně ano	30	20	18	24	22
- spíše ano	27	26	28	32	27
Skutečná účast					
- 1. kolo	35,0 ^a	42,4 ^b	33,7 ^c	24,1	40,1 ^e
- 2. kolo	30,6	20,4	21,6	32,6 ^d	20,7

^a První volby do senátu konané na celém území ČR.

^b 1. kolo senátních voleb spojeno s volbami komunálními.

^c 1. kolo senátních voleb spojeno s volbami krajskými.

^d 2. kolo senátních voleb spojeno s volbami komunálními.

^e 1. kolo senátních voleb spojeno s volbami komunálními.

Respondenti, kteří se rozhodně či spíše chystají přijít k senátním volbám, vypovídali v další části výzkumu, zda znají kandidáty, jak pevně jsou rozhodnuti o své volbě a podle čeho se při senátních volbách rozhodují. Téměř polovina dotázaných neznala v době výzkumu žádného kandidáta do senátu, třetina dotázaných znala některé kandidáty a čtyři lidé ze sta se již obeznámili se všemi kandidujícími (viz tabulku 4). K neznalosti kandidátů se přiznávali častěji lidé z nejmladší věkové skupiny (18-29 let). Alespoň některé kandidáty na senátory znají častěji lidé s vysokoškolským vzděláním a lidé s dobrou životní úrovní.

² Znění otázky: „Půjdete v těchto volbách volit? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“

³ Tyto rozdíly mohou být způsobeny jednak skutečností, že šetření jsou prováděna dobrovolnou formou, což fakticky znamená, že část populace, která odmítá poskytnout rozhovor, je pro výzkumy tohoto typu prakticky nedostupná, a jednak tím, že mnozí respondenti mají v podobných výzkumech a u podobných otázek, jako je právě volební účast, tendenci k určité autostylizaci, respektive k tomu, že neodpovídají zcela upřímně, jestliže mají pocit, že pravdivá odpověď by je mohla z pohledu druhých nějakým způsobem snižovat.

Tabulka 4: Znalost senátních kandidátů (v %)⁴

	09/2002	10/2002	10/2006	09/2010
Všechny nebo téměř všechny	7	11	11	4
Jen některé	30	39	49	32
Nikoho z nich nezná	44	44	30	47
Neví	19	6	10	17
Celkem	100	100	100	100

Pozn.: V tabulce jsou uvedeny odpovědi za respondenty osmnáctileté a starší, tedy ty, kteří budou mít v době konání voleb volební právo.

V září 2010 byla o své volbě již pevně rozhodnuta téměř čtvrtina respondentů, další čtvrtina byla rozhodnuta, ale nebyla si jista, zda své rozhodnutí ještě do voleb nezmění. Bezmála polovina dotázaných pak touto dobou ještě nebyla rozhodnuta, koho bude ve volbách do horní komory parlamentu volit (viz tabulku 5). Bez dalších pochybností, pro koho ve volbách hlasovat, byli především sympatizanti KSČM, tedy lidé, kteří uvedli, že do poslanecké sněmovny by volili jmenovanou stranu.

Tabulka 5: Pevnost volebního rozhodnutí (v %)⁵

	09/02	10/02	10/06	09/10
Rozhodl se, koho bude volit	17	23	31	24
Rozhodl se, ale možná svůj názor ještě změní	14	19	32	23
Ještě se nerozhodl, koho bude volit	25	23	21	45
Neví	44	35	16	8
Celkem	100	100	100	100

Pozn.: V tabulce jsou uvedeny odpovědi za respondenty osmnáctileté a starší, tedy ty, kteří budou mít v době konání voleb volební právo.

Dlouhodobě je pro voliče při rozhodování, koho volit v senátních volbách, důležitější osobnost kandidáta než politická strana. Konkrétní osoba bez ohledu na stranu, za kterou kandiduje, je důležitější pro 42 % oslovených občanů. Naopak příslušnost k určité politické straně je přednější pro 17 % z nich. Pro 38 % účastníků výzkumu je obojí jmenované stejně důležité (viz tabulku 6). U této otázky se žádné rozdíly v odpovědích podle sociodemografických znaků neprojeví, shoda panovala napříč celým výběrovým souborem respondentů.

Tabulka 6: „Při rozhodování o tom, kterému kandidátovi na místo senátora dáte svůj hlas, co je pro Vás důležitější? (v %)⁶

	10/2000	9/2002	10/2002	10/2006	9/2010
Konkrétní osoba, její pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana ji navrhla,	45	46	49	36	42
nebo to, za kterou stranu či hnutí tato osoba kandiduje, a až potom, o jakou osobu se jedná,	11	13	16	24	17
nebo je pro Vás obojí stejně důležité?“	44	40	35	37	38

Pozn.: Důpočet do 100 % ve sloupcích činí odpovědi „neví“. V tabulce jsou uvedeny odpovědi za respondenty osmnáctileté a starší, tedy ty, kteří budou mít v době konání voleb volební právo.

⁴ Znění otázky: „Znáte lidi, kteří ve Vašem volebním obvodu kandidují na místo senátora? Znáte všechny nebo téměř všechny, jen některé, nebo nikoho z nich neznáte?“

⁵ Znění otázky: „Už jste se jednoznačně rozhodl, kterého kandidáta byste v těchto volbách volil? Rozhodl, rozhodl, ale možná svůj názor ještě změníte, ještě jste se nerozhodl, kterou stranu budete volit.“

⁶ Znění otázky: „Při rozhodování o tom, kterému kandidátovi na místo senátora dáte svůj hlas, co je pro Vás důležitější? Konkrétní osoba, její pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana ji navrhla, nebo to, za kterou stranu či hnutí tato osoba kandiduje a až potom, o jakou osobu se jedná nebo je pro Vás obojí stejně důležité?“

